

Tri dana trajao je treći po redu, tradicionalni Stražilovski susret mladih jugoslovenskih intelektualaca — književnika, sociologa, kritičara, društvenih radnika i filozofa koji su u Novom Sadu, na dan 1, 2. i 3. juna, organizovali Centralni i Pokrajinski komitet Saveza omladine, novosadski Univerzitetski odbor Saveza studenata, Tribina mladih i veći broj omladinskih listova i časopisa iz svih naših republika („Mladost“, „Gledišta“, „Vidici“, „Polja“, „Naše teme“, „Razlog“, „Perspektive“, „Problemi“, „Mladi borec“ itd). Centralna tema razgovora

da u što skorije vreme treba organizovati jedan jugoslovenski sastanak na kome bi se govorilo o ovoj temi.

Teško je rezimirati sve tokove stražilovskih razgovora, s obzirom na heterogen sastav skupa i raznovrsnost izloženih teza, ali je moguće definisati njegov izrazito jugoslovenski karakter i osnovne sadržinske koordinate ovog značajnog i serioznog skupa naših mladih intelektualaca: ozbiljnost i zrelost u diskusijama. Komunikativnost u polemickom iznošenju suprotnih gledišta i pokušaj, da se izade iz okvira intimitne stvaralačke problematike, da bi se pitanja stvaralaštva tretirala s jednog šireg društvenog aspekta — to su bila glavna obeležja ovogodišnjeg Stražilovskog susreta. Po problemima koji su na njemu izneti, kao i po drugarskoj atmosferi koja je čitavo vreme vladala, treći Stražilovski susret nadmašio je sve prethodne skupove.

Zanimljivim razgovorima, vođenim tokom susreta, prisustvovali su i predsednik Narodne skupštine Vojvodine, Stevan Doronjski, književnik Dobrica Ćosić i drugi političari, kulturni i javni radnici.

Slobodan NOVAKOVIĆ
(Mladost, 5. jun 1963, Beograd.)

STRAŽILOVSKI RAZGOVORI

bila je „Aktuelni problemi jugoslovenske kulture“, a najveći deo vremena diskutanti su posvetili razmatranju odnosa kulture i politike, pri čemu je najviše bilo reči o profilu i orijentaciji naše savremene kulturne politike. Tokom susreta održan je i interni sastanak radnika i članova redakcija omladinskih listova i časopisa, na kome je konstatovano da je obim saradnje i postojećih kontakata zasad veoma malen i

OVOGODIŠNATA stražilovska sredba se odvijala u znak na najintenzivniji razgovori za AKTUELNE PROBLEME NA JUGOSLOVENSKATA KULTURA. Bo vam je na ovaj tema posebno živo bea tretirani prashašta što ja interesirani našata savremena kulturna politika (možnostite na kulturnata politika, nejznotno opштествено, ekonomsko i samoupravno reguliranje, kako i nekoj drugi momentu koji odea vo pri-lot koji nadrasnuveto na osobvenitne probleme skopčani vo tesnite ramki na našite nacionalnosti. (Pogolemiot broj

stički medijum. Ponekogaš, i kolku da bea protivrečni site iskazuvašta, i drugi nekoj od njih i „poduzeti“, nikažo ne možemo da se oslobodimo od vplachotokot deka site tne, vo krajna linija, bea proniknati so edna mnogu blagorodna i humana praka: NA OVAĀ ZEMĻA I NA NEJZINITE JUĖE IM E PO TREBNO ŽIVĀO AKTUELNO TĖORISHTEVO. UMETNOST ŠTO NA LUGETĀ KE IM GO OTKRĪE NĪVNOTO SOPTSEBNO LIĀE, UMETNOST ŠTO KE SE ZBORĖVA ZA VĪSTĪNATA.

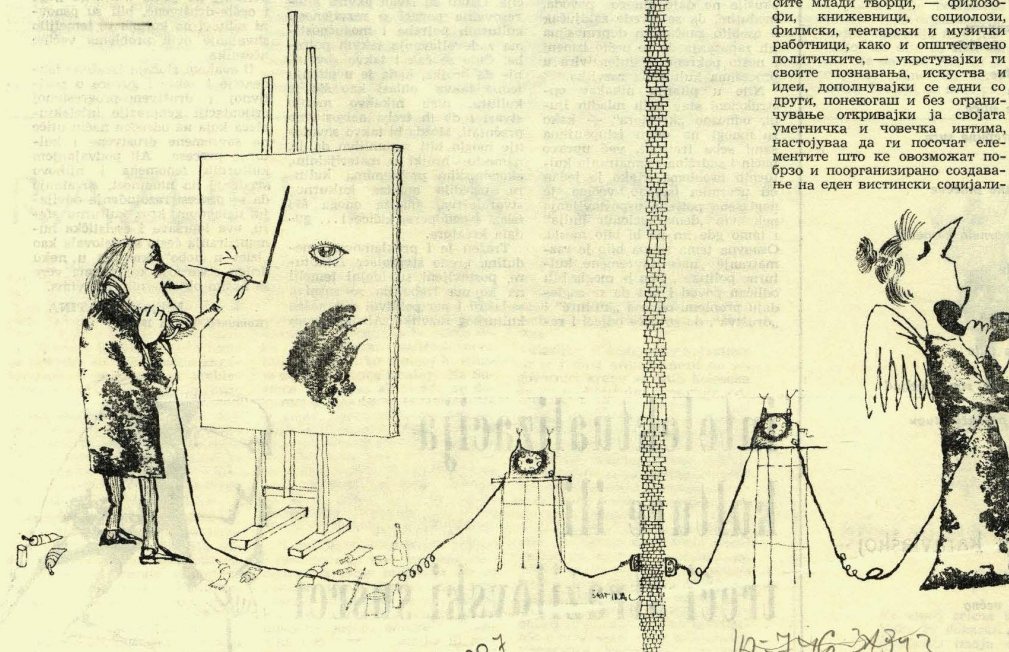
Među drugoto, vo prilina mera beše osuđena dolgođištata (a sekažo i se užte prisutna) zabuda deka pričinite za našite umetnički i kulturni neuspesi, pričinata za našata slava i takna umetnička produkcija se nikaže isključivo von od samite nas. Na različitne kanidalske pričini, što isto tako postoješt kako kochina, — ne vo pomala mera se i vo mnogu od nas; navlegle kako rezultat na našata nemok, umetnička i čovečka. Malografskatska stihija i birokratskiot duh sigurno lečno bi bile iskorčeni od našiot život ako tne i vo eden dobar del od našiot umetnički svet ne se zagledale.

Ne pomalku interesen beše i onoj del od diskusijata koja vo mnogu opsežen i sočen razgovor beše istaknat problemot na umetničko tvorenje deneš (konjukturata, možnostite za umetničko tvorenje, prisustvo to na ideološkoto vo umetničko delo, kritikata i kriteri umite, i toa, kolku i kako bezobitnata kulturna produkcija vlijae na kulturnata politika i obratno). Site ovie problemi zafatani na ovogodišnata Stražilovska sredba bea propратeni so eden duh na jugoslovenstvo na razbiranje i na ukazuvaše na opštite naši zaednički problemi. Možebi, toa e i najubaviot znak na Stražilovskata sredba 63.

Живко ЧИНГО
(Млад борец, 6. јун 1963.)

STRAŽILOVO 63

od diskutantite razlozuvajki gi svoje tezi kon ovie mošne životni prashašta na jugoslovenskata kulturna istakna deka site naši idni nastojuvašta na ovoj plani ke treba da bidešt takvi što ke oвозможат edna popovolna kulturna atmosfera vo koja na dosten način ke se prezentiра celovitiot socijalistički duh na našiot čovek, da se formira negoviot sloboden tvorečki duh na našiot čovek, da se afirmira negoviot sloboden tvorečki polem. Vsušnost, site mladi tvoriči, — filozofi, književnici, sociolozi, filmski, teatarski i muzički работници, kako i opштествено političkite, — ukrstvujki gi svoje poznavanja, iskustva i ideji, dopolnuvajki se edni so drugi, ponekogaš i bez ograničuvanje otkrivajki ja svojata umetnička i čovečka intima, nastojuvašt da gi posočat elementite što ke oвозможат pobrzo i poorganizirano sozdaвање na eden vistiniski socijalisti-

mišljenja učesnika

VJEKOSLAV MIKECIN, glavni urednik zagrebačkog časopisa „Naše teme“:

Čini mi se da je ovaj Susret mnogo interesantniji od Drugog stražilovskog susreta, kako po rasponu i interesantnosti tematike, tako i po sastavu učesnika, koje sačinjava pretežan broj mladih ljudi. U neku ruku ovo je smotra mladih stvaralaca i ljudi koji deluju u kulturnom životu u našoj zemlji. U našim razgovorima teško je bilo naći bezuslovno konvergentna mišljenja. Međutim, pokazalo se ovde da postoje mogućnosti češće i bolje saradnje naših revija, koje su organizovale Susret. Po mom mišljenju najinteresantnije je to što se ovde ispoljila i želja i potreba da se ti kontakti revija češće obavljaju i da se neki zajednički problemi kulture i kulturne politike rasvetljavaju povremeno putem ojedinih sastanaka, ali i preko zajedničkih akcija naših časopisa. Uočavaju se razlike u koncipiranju pojedinih časopisa i te razlike su dosta oštro naglašene, ali niz problema su zajednički i gledavamo ih iz zajedničkog ugla. Sporovi na Susretu oko smisla kulturne politike pokazali su ne toliko duboku različitost u mišljenjima, koliko stanovito odsu-

stvo preciziranja pojmova kojima su se diskutanti služili. Ipak, u diskusiji je dominirala snažna potreba da revije i njihovi saradnici i urednici odgovore na zahteve naše kulturne politike i budu doista angažovani. To je moj najsnažniji utisak.

VELJKO RUS, glavni urednik ljubljanskog časopisa „Perspektive“:

Interesantno je što je diskusija na ovom Susretu bila veoma koncentrisana oko bitnih pitanja koja zadiru u situaciju savremene kulture. Novo na ovom Susretu bilo je u tome što smo se manje bavili nekim usko profesionalnim pitanjima, na primer, o kritici, o problemima stvaralaštva, o poetskočama stvaralaca, a više o smislu i društvenoj funkciji kulture. Kod svih ljudi ovde oseća se težnja da se prevaziđe težnja kulturni hermetizam i svi želimo ka jednoj socijalizaciji jugoslovenske kulture. Ali, pritom i mogućnosti, što se naročito ispoljilo u stavovima prema kulturnoj politici. Dok jedni vide rešenje u uzajamnom uticaju kulture i politike, pa prema tome zastupaju stanovište da treba s jedne strana

ne kultivirati politiku a s druge strane politizirati kulturu, dotle je drugi osnovni pravac u diskusiji naglašavao mogućnosti koje proizilaze iz samopravnog statusa kulture i u vezi s tim naročito naglašavao potrebu jednog drugačijeg tipa društvene prakse u ovoj oblasti. Mislim da je ovaj susret uspeo zahvaljujući intenzivnosti diskusije i ozbiljnosti diskutanta. Za dve-tri godine unazad ja nisam doživeo ovakav intenzitet debate na jednom tako masovnom skupu.

ZIVKO ČINGO, književnik iz Skopja:

Ovogodišnji Stražilovski susret revalorisan se, iako ne u potpunosti, kao vrlo interesantan skup čiji rezultati neće izostati. Mladi stvaraoci, književnici, filozofi, sociolozi iz cele zemlje razgovarajući o problemima jugoslovenske kulture dali su vredan prilog daljoj integraciji celokupne jugoslovenske kulture.

VJERAN ZUPPA, urednik zagrebačkog časopisa „Razlog“:

— Na Trećem stražilovskom susretu iznesen je čitav niz potpuno oprečnih, ali gotovo uvijek jednako zanimljivih stajališta,

naročito u odnosu na probleme kulturne politike. U ovom momentu, u kojem smo se sastali u ovako velikom broju, nije bilo moguće da neka stajališta, neka gledanja izmjenimo u smislu jednog njihovog radikalnog preoblikovanja. Veliki uspeh Stražilovskog susreta već je u tome što su na njemu evidentirana i izdiferencirana neka veoma bitna mišljenja i razilaženja koja su do sada, eventualno, bila neprimetna a koja su u biti od velike važnosti za jugoslovensku kulturnu stvarnost. Mi se možda u svemu nismo sporazumeli, ali smo se nastojali prepoznati.

MIROSLAV EGERIĆ, član redakcije „Polja“:

— Posle susreta osetio sam radost što su se obistinila neka moja predviđanja rezultata diskusija. Izričito i imanentno, u iskazima i atmosferi, učesnici Susreta potvrđuju osnovno načelo: da je dužnost svakog mladog intelektualca borba protiv svake regresivne misli, protiv svakog duhovnog konzervativizma koji bi bio protivnost načelima izvršene revolucije. Za mene lično, radost se uočava u utisku da je Stražilovski susret plodna antiteza jednoj manifestaciji koju sam posetio neposredno pred Susret — Četvrtom kongresu slavista održanom u Ohridu. Zašto kažem: plodna antiteza? Zato jer su mladi prerušili ekskluzivnosti kote-

rijskog tipa, jer se nisu libili da sebe pitaju glasno, pred svima, gde su njihove perspektive i inhibicije, šta pritiška kao mora, a šta otvara provale optimizma.

TRIVO INDIĆ, odgovorni urednik beogradskog časopisa „Gledišta“:

Ovaj Stražilovski susret od zaisla jugoslovenskog značaja, pružio je mogućnosti svim mladim ljudima koji su se na njemu okupili da se opredele na jedan svež i iskren način. Skup se ipak složio da između politike i kulture ne sme da bude razmišljanje i da se te dve oblasti ne isključuju. Ako se negde i isključuju, onda samo postoji defekt na jednoj ili na drugoj strani ili na obe. Mislim da bi Stražilovski susret trebalo da se održava svake godine. Broj od oko 40 diskutanta samo za prva dva dana i intenzitet razgovora dokazuju da je skup protekao u veoma ozbiljnoj i radnoj atmosferi. Neshvatljivo je što listovi kao „Politika“ i „Borba“ nisu ništa pisali o ovom skupu, dok istovremeno objavljuju vesti sa hipodroma i informacije o izložbi maraka u jednoj osnovnoj školi. Stražilovski susret ima danas takav značaj da se Novosadani mogu samo ponositi što su oni njegovi inicijatori i organizatori.

(Dnevnik, 4. i 5. jun 1963. god.)